

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanulóknak egy évre 8 kor.) Egyes számú ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., félooldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

A mártir unokája!

Adassék emlékezés vitéz Petőcz Károlynak, a veszprémi honvédek hősi halált halt fiatal hadnagyának, ki 26 éves fiatal élte feláldozásával magyar szívünk hálás kegyeletére érdemes. Halála előtti nemes gesztusával pedig megérdemli, hogy képzeletben odaálljak kalaplevéve a Wola-Pelkinski-i katonatemető egy sirdombja elé és elmondjam neki sokaknak nevében, mit mondanodó vagyok:

Petőcz Károly vitéz hadnagy uram! Sajnálom, hogy csak az ujság egy rövidke híreből ismerhettem meg. Szerettem volna látni akkor, midőn országok békeje lángaborulásakor letette mérnöki szereit, hogy helyettük kardot vegyen kezébe szeretett hazája védelmére. Bizonyára tűz égett két szelíd szemében, nemesen érző lelke messze előre látott s örvendve furdított perspektívájában diadalmas csaták vihara nyomán kelő boldog jövődönnek. Nem rettent vissza gondolatától fölötte korán kopogtató halálnak, mert érezte, hogy hazájának tartozik vele s tudta, hogy a békés fejlődés fehér virágai most hősök piros vérétől áztatott talajból fakadnak. Mikor utoljára csókolta meg édesanyjának kezét, bizonyára nem hitegette visszatérés biztosnak hazudott re-

ményével, hanem keblére szorítva a nagyaszonyt férfias nyíltsággal sugta fülébe: „Anyám, ha halni kell fiadnak, ne feledd, hogy hősnak anyja lenni büszkeség.”

S a nagylégi nemesi kuria hársai elismerően bólintgatták lombkoronájukat s a levelek között bujkáló esti szellő nem sirások bucsuzó nótáját dalolta fülébe, hanem hős Rákóczi vértpezsdítő indulójának tüzes dallamát.

Indult felemelt fővel, keblét feszítette a Petőczök hazáért életet áldozni kész lelkesedése, ment nyomában egy hős Petőcz hívogató szellemének.

Mintha látnám vértanuságot szenvedett alispánját királyi székhelyű Pozsonynak, midőn örömmel üdvözli hős unokáját kapujában csendes örökkévalóságnak. „Igaz Petőcz voltál. Légy üdvöz közöttünk hamisítatlan vére magyar hazáért lángolni tudó nemes Petőczök ivadékának.”

Hadnagy uram! Petőcz Károly vitéz hadnagy uram, de nem ezért kerestem én fel sírját, hogy csak ezeket mondjam el. Haj! de sok ilyen sir előtt kellene akkor megállanom, ha csak ezért indultam volna messze Wola-Pelkinski felé. Izenetet hoztam magának árva kis magyarok, sápadt arcu özvegyek izenetét. Koszorút hoztam Nagylégből gyermekszívek halájának arany

fonalával, férjükvesztett édesanyák imádságának fehér virágaiból font koszorút. Hadnagy uram nemes szívének emléke ott van közöttük. Elültették kegyeletnek törhetetlen cserepébe s hogy ki ne száradjon, naponkint hálakönnyekkel öntözik. Valahányszor kenyeret szel özvegy édesanyja apátlanul árva magzatának, ajkán ott van Hadnagy uram neve; valahányszor jó meleg ruháján örvendezve jártatja ártatlan szemecskéit ivadéka idegenföld tekintőjében álmódó hősnak, imádsággal ajkán rebegeti a nagylégi gyermek: „Isten után Petőcz Károly adta.”

Hadnagy uram! Vitéz Petőcz Károly hadnagy uram! Nem tudom volt-e medáliája a mellén, csak azt tudom, hogy a lelkén egy ragyogó medália fénylik, mit Ő akasztott oda, aki valamikor azt mondotta: „Amit ezeknek cselekedtek, nekem cselekedtetek.”

S ez a medália magának többet ér minden idők legnagyobb rendjénél, mert ezzel a királyok királya ékesítette fel. Ugy szeretnék én is medáliát akasztani fejfájára ott, messze Wola-Pelkinski-ben. Medáliát, melyen babérkoszoru egy szívet fon körül. Babért a hősnak, szívet az embernek, ki midőn hazájának életet áldozott, ugyanakkor cserébe életet mentett az elvesztett életért.

Prolog.

— A Városi Zeneiskola megnyitására. —
írta GUBICZA LAJOS.

Oh! hány keserves, borzalmas estén
Zokogva száll a nap nyugovóra.
Véres vihar dúl s fájó szivekbe
Nem hoz nyugalmat egy boldog óra.
Vad gyűlöletnek sárkánya tombol
S úzi víbhogva dősz furiáit.
Slylok démonja kacagva táncol,
Szilaj szerelme aranyra ábit.
Világmezőn két bús, árva sóhaj,
Milliók szívében sir a panasz-szó.
Nincs gyöngye, tükre dalos örömnök,
Nem száll magasba méla harangszó.
Sajg, fáj a szíve fáradt reménynek,
Vigasztalásnak csüggedt a hangja.
S keresve kérdi: hol rakja fészket
Boldog időnek fehér galambja?...
Lelkek fohása remegve sugja,
Zeng-e közöttünk még örömnök?
Hangzik-e újra csodás igéje
Lélekvarázsoló szerdafzenének?
Viharzó éjre hasad-e hajnal?
Ágyubarázdán ujul-e élet?

Lesz-e-jövendő, melyben a munka
Örök virágzó tavasza éled?!

Lesz! Sugja lelkünk! E fényes est is
Fiz uj tavaszhoz varázsigéret.

Csillagszemekből ragyogni látjuk,
Hogy alkotásnak im, napja ébred.
Küzdő erők nagy, bűvös hatalma
Lobbantja vágyát Veszprém szívének.
Rózsás ködön át felénk ragyogva
Templomja látszik dálnak, zenének.

Templomja, melyből mint balzsamillat
Összhangja árad melódiának.

S szívenyhülések gyönyöre zendül,
Ha sir a lelke hegedűfának.

Lélekigézet hajlítja hozzánk
Virágos ágát vig, játszi kedvnek.

S amig zokog, vagy kacag a nóta:
A bánat enyhül, sebek hegednek...

S bár künn az élet vész, viharzó —
Égjen szívében a ifunka láza...

A szebb jövendőt szimfóniákkal
Büszkén köszöntse a Múza háza.

S te, édes álmunk: szent békehajnal!
Mosolyg felénk már rózsás vigaszban.

S ez ősi fészkek kicsinyje-nagyja
Boldog legyen az uj tavaszban...

A próféta hív.

Írta: László Zoltán.

XI.

Az ádventi csata.

Bizonyosan nem kerül bele a világháború krónikájába, de azért mégis megörökítem, mert csata volt, harc volt az az advent első vasárnapján lezajlott ütközet ott a déli harctéren a világháború első esztendejében.

Az első szerb offenzíva befejeződött, mi kiűritettük Belgrádot, Potiorek nyugdíjba ment, mi meg az új hadrend követelte déli állásokba vonultunk. Az a divízió, amelynek H. I. ezredes volt a parancsnoka, én meg a parancsőr tisztje s adjutánsa egy személynben, a Sarajevótól délkeletre fekvő hegylancot szállta meg, hogy a bosnyák fővárost újból montenegrói és szerb betörések ellen megvédelmezze. Megkezdődött a szigorú és változatokat nem igen ismerő s mondhatom, idegölő várszolgálat, melynek szabályai drakonikusak, akárcsak egy hadihajón. De abba is beletörődünk, hisz gondolkodni való idő nem sok maradt, minden percünket a szolgálat foglalta le. A csapatok különfélesége, úgy fegyvernem, mint nemzetiség szempontjából képezett némi változatosságot az egyhanguságban. Honvédek és közösök, boszniai népfelkelők és osztrák landwehrek, tűzerek, honvédbakák, utászok, árkászok, honvédhuszárok, szanitécek és tiroli vadászok. Magyarok, németek, tótok, csehek, horvátok, albánok, szerbek, boszniai muzulmánok, románok és olaszok. Szerencsére egy brigadéros, mint jó magam is vagy egy tucat nyelvet értünk, így hát csak elintéztük a szolgálat ügyes-bajos dolgait, ami annál több munkát rótt

Legyen nyugalma csendes, álma hófehér, miként imádsága artatlan kisdedeknek, mely naponként jötevéjükért az eget Urához száll. Nyugodjék békében Hadnagy uram, nemeslelkű vitéz Petőcz Károly hadnagy uram.

Adassék emlékezés Petőcz Károlynak, a veszprémi 31-es honvédek hősi halált halt vitéz hadnagyának. Ki 60.000 korona értékű vagyonát szülőfaluja Nagylég hősi halált halt katonái árváinak felsegítésére hagyományozta. —ss.

HIVATALOS RÉSZ.

Kérelem. Tisztelettel felkérem a veszprémi egyházmegyebeli fűd esperes urat, hogy az 1916. évre esedékes esperesi tiszteletdíjról szóló nyugtásványukat *december hó 24-ig* címre beküldeni sziveskedjenek. — Püspökségi jószágkormányzó.

Pályázat. A *dabronci* (Zala m.) róm. kath. osztyájtartói állásra — lemondás folytán — pályázat hirdettetik. Fizetése: Egy szoba a legszükségesebb bútorkal; 140 korona lakbérpótlás; 400 korona a község pénztárából havi előlegben fizetve, a többi államszolgálat. Szabad fűtés. Tanítja az I—III. egyes- és a leányismétiós tanulókat. Egyéb kötelei a díjfelvételben. Pályázhatnak férfi- és nőtanítók. Határidő: *évi december 31.* Állását azonnal tartozik elfoglalni. Kérvények a *gógánfal* (Zala m.) plébániára küldendők.

Pályázat. A „Veszprémi Hírlap” 1916. nov. 26-ik számában közölt *hahóti* (Zala m.) osztyájtartói pályázat határideje *1916. december 22-ig meghosszabbították.* Választás *december 26-án.* Feltevételek ugyanazok. Személyes jelentkezők előnyben. Az állás 1917. január 1-ig elfoglalandó. Cím: *Király Elek,* a *hahóti* iskolaszék elnöke.

Alakuló közgyűlés. Az Országos Gyermekvédő Liga veszprémi helyi bizottsága elhatározta, hogy a Liga állandós működését az egész vármegye területére kiterjeszti. E célból a f. évi december hó 27-én d. e. 11 órakor Veszprémben, a vármegyehez kistermében a vármegyei bizottság alakuló közgyűlést tart. — Az elnökség meghívóban buzdítja a nagy közönséget, hogy lépjen be az Orsz. Gyermekvédő Liga veszprémi bizottságának tagjai közé s hogy az alakuló gyűlésen megjelenni sziveskedjenek. A bizottság működése

reánk, mert például a beosztott tüzérségi csoportparancsnok csak németül, míg a honvédek zászlóaljparancsnoka pedig kizárólag magyarul tudott. A központi tiszti étkezdében huszonketten voltunk és tíz nyelven beszéltünk, de a konyhát magyarosan kezeltük.

Éjjel-nappal járőrök gondoskodtak biztonságunkról és a háromszoros drótkadály, valamint a szigorú aknáv minden meglepetés ellen biztosított bennünket. Két repülőgép naponta felszállt, hogy az ellenség állásait kikémélje, s a néhány napján átránduló kéme pontosan értesítettek a parancsnokot a szükséges tudnivalókról az ellenséges mozdulatokat illetően.

Az ilyen tábori élet nem a legkellemebb, se érdekes és hamar megszokja az ember. Egyhangúsa eleintén idegenszerű, de később, más állásokban, az ember folyton a lövészárkokat, drótkadályokat, az aknávet, az alacsony barakkokat és primitív deszkabódéit keresi s nem találja helyét.

Jó magasan voltunk. Az alpesi flóra és fauna minden szépségét kiélveztük s szeptemberben is ép úgy hóban jártunk, mint júniusban. A védőkerület központjában volt a főparancsnokság az irodákkal, tábori telefonközponttal, a tartalék élelem- és munióraktárral.

Ideges embernek nem való. Csak egy példát említek. Négy hónapon keresztül a telefonos bódében őrizték egyik alkalmas hely híján az ekrazit- és dinamit bombákat, s e bombák között volt a tábori ágyam a irószatim elhelyezve; gyertya- és petróleum világítás, eldobott szivarok és cigaretták, amire a maga háborus könnyelműségében nem is gondol az ember. Egy szikra elegendő lenne s az embert milliórdnyi atomokra lépné. Még a primitív kályháról is elfeledkeztem,

már is eredményes. Még csak 3 hónapja működik és máris 9 hadjárva és 8 erdélyi menekült középiskolai tanulót neveltet és részesít nevelőszülői gondozásban.

A p. t. városok közigazgatása.

Nem lesz érdektelen egyet-mást elmondani erről a dologról. A háborus idő dacára is betekinthetünk a közigazgatás lelkébe s ideges állapotunkban, nélkülözésünk közepette könnyebben szidhatjuk a „várost.”

Mert bizony mindannyian szidjuk. S ha a magunk baját vesszük alapul, nem is tehetünk mást. Ha a kereskedő erre vagy amarra a hétre nem ad lisztet, kit szidjuk? A várost. Hiszen lisztjegyünk van s rányomtatják, hogy X. tagu családunknak hetenkint 6 kg. kenyér-, 2 kg. főzős 1 kg. nullásliszt dukál. De csak három kg. kenyér- s két kg. főzőliszt kaptam! A nullásliszt elmaradt. Nem abszurdum ez? Ki az oka? A város. Ehen hagyja az embert pusztulni!

Ha sokaljuk az adót, szidjuk a várost. Kit is szidnánk? Csak nem szidhatjuk az angol királyt! Mert az emberek szívesen keresnek bűnbakot. És pedig éppen azok között, akik közelebb esnek hozzájuk. Arra azonban nem gondolnak, hogy hátha nem is ok, hátha jóval távolabb van a hiba.

A magyar közigazgatás sok javításra szorul. 1912-ben csináltak ugyan egy ideiglenes városi törvényt, de a kitűtött háboru miatt minden abban maradt. Közigazgatási törvényeink jobbára elavultak. A modern közigazgatás teljes megizmosodásával, hatalmas arányaival s újabb céljaival kinőtt a régi törvények keretéből. S mégis ezeken a régi, elavult törvényeken s a belőlük keletkezett rendeleteken nyargalunk a háboru közepén is.

A r. t. városnak fényleges, kézzelfogható autonómiaja nincs. Alig kezdhet valamit a saját szakálára. Ki van szolgáltatva a törvényhatóságoknak, amelyek — ha akarják — a város minden ügye elé akadályokat gördíthetnek. Most a háborus időben bujt csak elő a közigazgatásnak sok-sok hibája. Hiszen minden dolgunkban a közigazgatást vesszük igénybe. Ha azután a rendeletek valami nem tetsző dologban vonatkoznak reánk, akarva, nem akarva is azt szidjuk, aki végrehajtja. Vagyis a várost, pedig panaszunkat ugyanannyi joggal följebb is cimezhetnénk, ahonnan a hibás rendeletek származnak. Hogy pl. Jámber Pálné nem kaphatta meg mind a hat kgr. kenyérlisztjét, annak nem a város volt oka. Sőt nem is segíthetett rajta akkor sem, ha ugyanabban a városban kézzelfogható fölösleg volt — más birtokában. Mert a rendeletek erre nem adtak jogot.

amely éjjel-nappal, csak egy öntötte a melegét. Végre aztán elkészült az Unterstand s a sok öldöklő matéria méltó helyére került. Igaz, hogy csak harminc méterrel odébb, tehát robbanás esetén ugyancsak ezernyi darabra tépte volna az egész parancsnokságot, emberrel, állattal s fabódeval együtt.

Hat-nyolc hetenkint egyszer adtak felváltva minden tisznek fénapi dients freit, hogy a városba mehessünk a gőzfürdőbe, de ezt a kedvezményt sem igen vettük igénybe, mert Sarajevó sok kilométernyire volt tőlünk s az egész szabad időt nyeregben kellett tölteni. Tehát a fürdőre se kávéháza alig maradt egy óránk. Később, ugy karácsony táján és aztán tavasszal, liberálisabb várparancsnok uraima alatt, hetenkint egyszer huszonnégyórás urlaub járt s akkor érdemes volt a sarajevói korzón mutatkozni.

Advent első vasárnapjára esett az első szabad fénapi, amely délután egy órától esti hétig tartott. De hivatalos dologom is volt a várparancsnokságnál, így hát kora reggel lelovagoltam a vadregényes x...-i házszállásunkról. Kellemesen töltöttem a szép decemberi napot és este lelovagoltam. Ötör indultam, nehogy koromsötétben beleszaladjon a lovam az akná közé vagy egyéb baj érjen.

Az első drótkadálynál elállit egy öreg baranyai honvéd:

— Állj, ki vagy?

Elfelejtetem a jelszót:

— Nem ismer öreg?

— Ismerem a hadnagy urat, de nem engedhetem át, mert a méltóságos ezredes ur alarmot rendelt, gyánnek a szerbek.

No, hát ennek a fele sem tréfa.

— A saját felelősségemre eressen át!

Főbaj, hogy a r. t. városok a saját életszükségleteikben sem határozhatnak s intézkedhetnek még sürgős esetekben sem. Éppen az hiányzik működésükből, ami a jó közigazgatásnak életfő eleme: a gyorsaság. Fel kell tehát szabadítani a r. t. városokat a megye gyámsága alól, hogy életbevágó, sürgős ügyekben közvetlenül tárgyalhassanak a kormányhatósággal.

A r. t. városok sok állami feladatot végeznek. Anyagi támogatásban még sem részesülnek. 1912-től kezdve van ugyan államszolgálat, de kevés. S emiatt ugy kell függnie a felsőbbégtől, mint a szegénynek kenyéradójától. Pedig nem tartozik semmivel. Amennyit kap, azért fölösen végez állami feladatot, egyébként pedig saját erejével tartja fenn magát.

A r. t. városokra az idők követelése más nehéz, különleges feladatokat is ró. Ipari, gyári városokban népielőti, szociális intézményeket kell szervezniök, létesíteniök. Mindehhez nagyobb önállóság, szabadabb lélekzés szükséges. Vagyis teljesebb autonómia, mert a régi, szük törvény keretei közt városokat fejleszteni alig lehet. De ha lehetne is, akkor is szükséges a szabadabb mozgás, nagyobb önállóság, mert városi életet nem lehet sablonba gyurni, kaptafára huzni.

Ahány város, annyi különböző beisó élet és szerv van. Mindegyik önmagának dolgozik, mint a jó családapának, csak a saját gyermekeinek az érdekeit kell néznie, mert ez az ő érdeke is. A háboru sokféle tapasztalata utbaigazítást adhat minden városnak, hogy milyen irányban kell fejlődnie. A fejlődéshez pedig bizonyos szabadság kell.

Beismerhetjük, hogy a most érvényben levő törvények voltak akadályai közelielmezésünk hibáinak is. Éppen azért dicseretére legyen mondva a magyar városoknak, különösen a megbilincselv r. t. városoknak, hogy nehéz feladatukat, — különösen a közelielmezés kérdéseit — megoldották.

Szervezetlenségünk ódiumát mégis a r. t. városok vették magukra. Győzelmesen befejezendő háborunk után az itthonmaradtak keserű visszaemlékezései ezekre szállnak. Akik azonban belátnak a viszonyokba s ismerik a közigazgatási szervezetek hibáit, a r. t. városokat nem vádál, hanem dicserettel halmozák el. Hiszük, hogy a jövődől fejlődés, a városok nagyobb függetlensége megteremti az életképes magyar várost és a szervezett magyar városadalmat. Z.

A vármegyéről. Veszprém vármegyének folyó hó 11-én tartott rendes közgyűlésén egyéb ügyek elintézése mellett a törvényhatóság beöltötte azokat az állásokat, melyek a vármegye állandó jellegű bizottságaiban megüresedtek, illetve újra választotta ama bizottságokat, melyeknek megbízatása evvel az esztendővel lejár. Így a vármegye

— Megténem adjutans uram, de a spanyol lovast sem szabad eltávolítani.

Spanyol lovas! Így nevezik azt a lécekből és sűrű fűskésdrótból készült takolmányt, mely a drótkadályok kapuit elzárja. Négy ember is kell, amig eltávolítják.

Kellemetlen helyzet. Sötét is volt. Mit tegyek? Elkialítottam magamat:

— Wach Kommandant!

Tíz perc múlva megérkezett. Megismert. Ráparancsoltam, hogy azonnal nyissák ki az akadályt, hogy elérjem a parancsnoki barakkot, mert a telefon nekem kell kezelni, hisz mi adjutansok voltunk egy személyben egyuttal a védkerület vezérkari főnökei is, persze csak szükségből.

Félnyelckor értem a helyemre. Az öreg méltóságos nem szólt semmit, sőt midőn megkérdeztem, miért nem telefonoztatott értem, azt felelte, hogy nem akarta az amugy is ritka fénapi szabadságot megzavarni. Inkább ő dolgozott helyettem. Az lsten is áldja meg ezt a kemény s becsületes, de amelleit érző s melegsívű katonát.

Leültem a telefonhoz s vártam a jelentéseket s továbbítottam a parancsokat. Szünetek között elfogyasztottam az ürüpköltet tarhonyával, amit a menázsómáster főhadnagy ur küldött át a tisztiekbódéből.

Egyszerre csak vesztettül bug a telefon:

— Halló! Halló! Ki beszél?

— K. előretolt tartalékparancsnokság.

— Ki van a telefonnál?

— H. Gyula hadnagy személyesen.

— Servus! Mi baj?

— Az ellenség a drótkadály előtt. Két akna fölrobant, úgy látszik áttörték. Járó a sötétség miatt nem lát, de közvetlen mozgást észlelek a drótsóvnyek között.

közönsége újra megválasztotta a közigazgatási bizottság tagjait az eddigiek ismét két esztendőre. **Kemény Pál** halálával megüresedett bizottsági tagságra egyhangú megválasztással **Békefi Remig** zirci apáturat hívta meg. — A központi választmányban **Kemény Pál** helyére egyhangulag **Móri Richárdot** választották meg. — Az állandó választmány tagjai a következők: **báró Fidh Pál, Perényi Antal, Szücs Zoltán, dr. Kőszeghy József, ikldői Szabó János, Wüsst Ferenc.** — Az állandó bíráló választmány egy megüresedett helyére **Jákóy Géza** került a vármegye bizalmából. — A közegészségügyi bizottság új fagya **Rák Gyula** zirci gyógyszerész lett. — A pápai járás mezőgazdasági bizottságába a két üres helyre **dr. Vécsey Tamás** és **Dufek Pál** jutott. — A zirci Erzsébet-kórház bizottságába **Walla Gézá**t, a devescrij **Berta-kórház** bizottságába **Töpler Károlyt** választották meg.

A városi zeneiskola megnyitása.

A városi zeneiskola legújabb tanintézetünk. Működését már október elején megkezdte. Ünnepies megnyitását azonban mult szédára halasztották, hogy az oktatás eredményéről is némiképen számot adjanak. A megnyitás fényes est keretében történt. Az érdeklődés a város értelmiségének nagy részét a színházba vonzotta.

Nyolc órákor telház tapsa üdvözölte az új intézet igazgatóját, **Kecskeméthy Margitot**, aki szép megnyitó beszédet tartott. Ez a beszéd nem volt program, hanem rajongó hitvallás a szép kultúsa mellett. Megkapó, szívünkbe fogódzó zene-kép volt, a hivatászeretet és lelkeség szivből kiscsendülő dallamos szavaival előadva. Tartalmából érdemesnek tartjuk bemutatni a következő részletet:

Miért alkotta volna meg a világ Teremtője a Mindenséget, úgy ahogyan megalkotta: Főlégesen nagyunk a legkisebben is, megragadónak a legkomorabb részében is, harmonikusnak a legellentetesebb együttesben is — ha nem azért, hogy az emberiség már kisdéd korában, mikor még az ókor saruiban járt, felszívja lelkébe a szép fogalmát, hogy azután a szép hatása alatt átgyurassék a formátlan emberi szellem és ragyogó nappá csiszolódjék a homályos értelem. Jól tudta azt a Teremtő, hogy csak a szép élvezete teszi majd elviselhetővé a göröngytörés és a munka fáradalmait.

A szép iskolájába járt népek jutottak fel leghamarabb a műveltség ormaira, mert a rajtnuk kívül levő szépnek és jónak szemlélete és megismerése által fedezték fel a saját lelkünkben

rejlő szépségeket is. A természeti szépségeinek kutatása adja a világnak az első festést és szobrászt, épügy a természeti hangyerveleg megfigyelése hozta létre a zenét és a zeneszt.

Az emberek alkotta műremekek látása, hallása vezet el minket a művészet forrásához: azok megértéséhez, azért járjuk a muzeumokat, képtárakat, azért megyünk hangversenyekre, színelőadásokra, sőt tanuljuk magunk is a művészetek különbözőségeit, a festészetet, a zenét s. b., hogy behatolhassunk az Istentől megihletett költőlekek munkáinak mélyére, s elmerülhessünk a művészet szép gyönyörűségeiben, így kiválódjék a saját lelkünkbe lefektetett tehetség, izlés és finomság is.

Ez által lesz az ember élete in- és extenzívben mélyebb, szebb, szóval **öntudatos és tartalmas.**

Minden kulturállam törekvése és kötelessége az, hogy az egyedek művelését által nevelje az egész ország műveltségét; de viszont áll ez a kötelesség az egyesekre nézve is az egészsz szemben. A haza polgárainak kötelessége az önművelés, az Istentől nyert tehetségek fejlesztése, kiképzése, hogy növelvén saját nagyságunkat, ez által nagyobbá tegyük a „házat”.

Különösen áll ez a mai rendkívüli időkre, mikor az egész világ — régi és új —, távoli és közeli ellenség tör reánk, hogy tönkregyön. A titáni harc, amelyet hős fiaink a lövészárkokban küzdenek meg, megköveteli tőlünk, itthonlevőktől, hogy minden erőnket latba vessük a hazáért. Ezt nem kisebb ember mondja, mint Hindenburg. Ha fiaink ott künn a létrét vérezenek el, akkor mi itthon ne csak a „ma” ránk szakadó nyomornak enyhítésére merítsük ki erőnket, hanem Istenbe vetett bizalommal egy jobb jövőt remélve munkálkodjunk egy nagyobb, egy dicsőbb **Magyarorszáért.** Munkálkodjunk az által, hogy minden lehető megteszünk az önművelés terén.

Hogyha egykor Magyarország számon kéri majd polgáraitól, hogy egy szebb és jobb jövőt mit tettek e nehéz időkben, akkor Veszprém városának nem kell aggódnia, mert hiszen azért vagyunk ma is itt együtt, amiért a város áldozatkész polgárai már annyiszor összegyűltek: t. i. hogy a közjó terén szaporítsuk eddigi tevékenységünket.

Jöjjenek tehát mindazok, akik az előttünk álló hazafias kulturumunkból részt kívánnak, legyen akár tanítvány, akár pártfogó; mutassuk meg, hogy a régi Magyarország régi városa, ahonnan egykor Szent István királyunk kegyéből áradt szét a tudomány és műveltség, nem marad el a többi városok mögött ma sem; hanem a mai nagy idők nagy cselekedetéhez méltóképpen a világháboru rettentő disszonanciája közepette teszi meg a zene-

kultúra terén e fontos lépést: a Veszprémi Zeneiskola megalapítását.

Ezután köszönetet mondott az intézet megalakításáért s támogatásáért a városnak, **dr. Övdri Ferencnek** s pártfogásáért a nagy közönségnek. A tanítványoknak a színpadon elhelyezkedő bájos, színes nagy csoportja tanuskodott mellette, hogy az intézet idő- és szükségszerű alkotás. S akiben annyira erős hitet él a zenei nevelés nagy erkölcsi s szellemi hatásának, mint az igazgatónő szívében s aki a vezetéshez a tudásnak s az energiának az övével egyező nagyságával rendelkezik, az méltó arra, hogy ilyen intézet élén álljon s megvan a jogosítottága, hogy a zenekultúra pártolásától s a zenei nevelés és oktatás támogatásának kötelességszerű voltáról beszélhessen. A közönség szívvelyes elismeréssel tapsolt a lelkes munka-programmnak.

Ezután a zeneiskola énekkara helyelkedett el a színpadon. Gyönyörködve szemléltük ezt a gyermek-, serdülő s ifjú leánykából összeválogatott szépséges virágpompát. Ajukról csengve, edes fohással szárnyait a himnusz. **Csomasz Kátó** a tárcarovatunkban közölt prólógot szavalt el bájos megjelenésével s szép előadásával egyaránt nagy hatást keltve.

A következő zeneszámok kedvesen szórakoztatták a hallgatóságot. A mamák és ismerősök csoportja igazvá várta a kicsikék remekelését. Azokét, akik még a gyermekszoba uralkodónői s máris tapsot aratnak az ezerszemű nagy kritikuss: a közönség részéről. S a taps megérdemelt jutalma volt mindannyiunk. Az önállóbb, megértéssel kedveskedő szép előadást **Kocsuba Elemér** kezdte. **Farkas Ida** Haeszler-darabot játszott finom stílusban, lebilincselően. **Angeli Kátó** s **Tóth Bözsi** együttese szépen fejlődő tehetségek csengő bizonyítéka volt. **Csapó Eugénia** s **Gerő Anna** játéka a Liszt- és Chopin-darabok megértésével s az előadás bravúros technikájával a művészi hatás fényében csillogott s ezt az általános hatást **Csomasz Kátó** s **Ritter Lőrinc** két zongorán előadott **Gluck-féle Gavottja** bensőbbé, teljesebbé tette.

A közben előadott énekszámok nagy tetszést arattak. Csodálkozunk a rövid tanítási időnek ezen a bámulatos eredményén. **Gaál Sándor** lélekkel, ambícióval dolgozik. Tudásának hivatás-szeretete ad ihletet s így arajta dicséretes szorgalma énekkaraival a szép sikereket.

A zeneestélyen vidéki művészvendégek is voltak. A székesfehérvári zeneiskola igazgatója **Hermann László** s tanárnői közül **Schwarzbach Flóra** és **Valdmann Rózi**. Résztettek a hangversenyben is s művészi játékkal kiváló gyönyörűséget szereztek. A varázserő főképen **Hermann László** hegedűjéből áradt. Régen hallottunk színházunkban

— Te, talán csujesek tévedtek be, vagy valami vad jár ott?
— Nem! Ellenség az. Mit tegyek?
— Szállj meg az állásaidat s aztán kellő időben tüzeljtek. Tüzérség külön parancs nélkül nem löhet. Értetted?

— Rendben van. Servus!

Alighogy végzekadát a telefonbeli eszmecserének, hatalmas dörrénés rázkódtatja meg a levegőt, egy-kettő, — sőt kts vártatva: harmadszor. Ez a d.-i erőd páncélmoszaráinak a hangja, tehát itt az ellenség.

Kapcsolom a tüzérségi parancsnok telefonját, de nem kapok feleletet. Ordonáncot futtattam hozzá és az ezredes urhoz is, de már mindketten elindultak az éj sötétjében a legszélsőbb állásokhoz, a távoli lövészárkokhoz. Odaítettem kellő utasításokkal ügyes tüzmesteremet, vettem karabélyomat és siettem a parancsnokom után. Alig értem ki az utra, már minden oldalról ropogtak a puskák, egy-egy távolabbi nyolc centiméteres Kropacsek-ítegy kartácsal is lött, de mire a koromsötétben elbotorkáltam, hát lassan megszűnt a harci zaj is és az éj csöndjét kutyagatáson kívül mi sem zavarta többé. Valószínűleg meghusult az ellenséges előretörés és mi diadalt arattunk.

Visszamentem a telefonszobába. A tüzmester jelenti, hogy a várparancsnok ő kegyelmessége személyesen tudakolja a történeteket s nyomban jelenti vár. Felcsöngtettem:

— Was los?

— Melde gehorsamst Excellenc, hogy oly sötét van, mint még soha. Előőrsök szerb támadást jeleztek s mi visszavertük, egyebet nem tudok jelenteni, csak reggel.

— Unsinn! Morgen Festungsrapport!

— Jawohl!

A tartalékparancsnok sem tudott mit jelenteni, csak annyit, hogy nálunk veszteség nincs és az ellenség összesen három kézigránát dobott a drótsövény közé. Itt valami számrász történt, gondoltam magamban. Jelenttem is az ezredesnek és a tüzérségi parancsnoknak azzal, hogy reggel kilenc és fél órákor lesz a dorgatórium.

Azán lefeküdtem. Hajnalban felkeltem s nyomban bekértem a jelentéseket. Mindenhonét megkaptam s átlagban azt jelentették, hogy nem láttak ellenséget, hanem, amikor a K.-i tartalék tüzelni kezdett, akkor abba az irányba a tüzérség is akcióba lépett s a gyalogság megszállotta a védelmi állásokat. Legtovább K. telefonja váratott magára. Ötször zörgtettem, míg végre a parancsnok személyesen jelentkezett.

— Halló! Add már le a jelentést!

— Hej pajtás, én főbe lövöm magamat. Nagy baj történt. Haditörvényszék elé kerülök.

— No, mi az?

— Nem-szerbek jártak az éjjel erre.

— Nem mondtam. Az utolsó szerb előőrs negyvenhárom kilométernyire van tőlünk.

— Egy bosnyák pásztor az este betévedt a birkáival az aknamezőbe s négy akna felrobbant. A bosnyák ott fekszik tíz dóglótt birkájával egyetemben.

— Szegény. De akkor kire tüzeltek?

— A nagy fejtelenségben két vízihordó máihás-mulánk kiszabadult, belekeveredett a drótkadályokba, az előőrseim azt hitték szerbek s így keletkezett az éjjeli csata.

— Élnek még?

— Kik? Az embereim?

— Dehogya, a két máihás-szamarad?

— Sajnos, azokat agyonlőtték a bakáim.

— Ez kriminális baj.

— Főbe lönek érte?

— Azt talán nem, de megfizetheted s az elparazolt municiót is. Azonnal öltözz, szolgálati jelvényed s lovagolj át hozzánk: kihallgatásra.

— Segits pajtás!

— Majd csinálunk valamit.

— Hét órákor az ezredes ur szigoru rapportot tartott, alaposan megdorgálta H. hadnagy urat, de ezzel véget is ért a dolog. Hisz tévedni emberi dolog, a máihás szamarak szerbek is lehetnek volna, tehát az őrség mindenesetre kötelességét teljesítette és helyén volt.

A várparancsnok ur azonban szigoruban vette a dolgot. Borzasztó patáliát csapott, a vezérkari főnöke szekundált neki. Mindnyájunkat lekapta, de azért nem büntetett, mert amidőn én újra elrekapituláltam neki az egész esetet s megmagyaráztam, hogy koromsötétben embert, állatot nem lehet úgy saját felelősségre megkülönböztetni, hát akaratlanul is elmosolyodott:

— Das einmal, nem bánom, megmaradok a dorgatórium mellett s talán nem is szálltam volna, de a városi polgárság annyira ideges lett a lövöldözéstől, hogy három deputációt is menesztettek hozzám. Amint lájják az urak, egy számar sok számarat csinál.

Igy végződött az adventi csata, a mi teljes diadalmunkkal s mi nemsokára napirendre térünk fölötté, meg aktát sem csináltunk volna belőle, ha a szivtelen hadbizottság H. hadnagy urnak elő nem írja két számar árát: 1646 koronát, amit az adventi csata győzője azóta havi havi koronás részletekben törleszt le a katonai kincstárnak.

hasonló művészi hegedűjátékok. Igazi művészek gazdagsága ömlött elbűvölőn, szárnyalással. Hogy kinyílt szívvel élvezzünk, megihletett lélekkel emelkedjünk s a zene bűbajos hatalmának, varázserejének meghóduljunk. A tapsorkán a negyedik zenedarábot is előhívta s a hegedű varázshangjára a már felkerekedett közönség újra leült s lélekzetfojtva hallgatott. A hatás lebilincselő volt és sokáig felejthetetlen maradt.

Tanfelügyelői jelentés.

Vértessy Gyula dr., vármegyénk kir. tanfelügyelője az alábbi jelentést terjesztette a vármegyei közg. bizottság elé.

Méltóságos Főispán Ur!

Tekintetes Közg. Bizottság!

A múlt hó folyamán résztvettem Pápán az állami tanítóképzőben megtartott javító- és pótképesítő vizsgákon, melyeket a harcterekről hazaszabadságot tanítófelöltek részére engedélyezett a miniszterium. Ugyancsak ez alkalommal megvizsgáltam az összes pápai elemi iskolákat, s bizony a tanítási eredmény a legtöbb iskolában a kevés számú s munkával túlterhelt tanítók minden igyekezet dacára is szomorú, ami magyarázható és menthető azzal, hogy a tanítói létszám majd mindenhol csonka, a tanulók száma pedig oly nagy, hogy egy-egy osztályban 90—100 gyermek is szorong, félnapos tanítás mellett meg nem felelő helyiségekben, mert az iskolaépületek ott is, valamint Veszprémben, ugyszintén az ovodai helyiségek is le vannak foglalva katonai célokra mindkét városban.

Az elemi iskolákban nem lehet ilyen viszonyok mellett megfelelő eredményeket felmutatni, még a városi iskolákban se, hát még micsoda eredménytelenségeket fogok tapasztalni a falusi iskolákban!

Az ovodáknak katonai célokra való lefoglalása miatt itt Veszprémben a körülbelül 800—1000 ovodaköteles gyermek már harmadik éve teljesen gondozatlan, ami kulturális szempontból kimondhatatlan hátránnyal jár s emellett hozzájárul ahhoz is, hogy a gyermekek már legzsengőbb kiskorukban teljesen eldurvuljanak s úgy nőjjenek fel vadul burjánozva, mint az utsalú korók.

Különben van szerencsém jelenteni, hogy az ovodáknak és iskolai épületeknek mentesítése iránt jelentést tettem a miniszteriumhoz, mert ha a katonáknak szükségük van elhelyezési helyekre, hát ne foglalják le erre a célra az ovodákat és iskolákat, hogy nemzeti, kulturális életünket megőrljék évtizedekre, hanem tessék építeni a részükre szükségbarakkokat. Ugyis milliárdok hullanak most a hadiszükségletek tengerébe, hát kellene jutni költségnek erre is, mert élvégre egy nemzet kulturális életét teljesen megölni talán még a háboru alatt se szabadna. Mert ha tovább is így megy a dolog: a frontokon odavész a nemzet jelene, a frontokon belül pedig a jövője!

Kérném a közg. bizottságnak is szíves pártoló felterjesztését az iskolai és ovodai helyiségek mentesítése tárgyában.

Jelentem továbbá, hogy intézkedtem körültekintően az iránt, hogy a hadikölcsonn sikere érdekében az iskolák és iskolai hatóságok minden tőlük telhető megtegyenek.

S végül jelentem, hogy segédtanfelügyelőm míg én Pápán voltam hivatalos uton, elnökölt a gyertyánkúpusztai és vinári községi iskolai tanító-választásokon s meglátogatta a bakonykoppányi, pénzskutpusztai, diópusztai, ugodi, homokbödögei, marcaigergelyi és nemesszalóki iskolákat.

Leközöltük a tanfelügyelői jelentést s nyomába ezeket az őszinte, bátor szavakat ide iktatjuk a nagy közönség nevében az elismerést, a köszönetet. A közoktatásügyi kormány ismételtén követelte, hogy a parancsnokságok az iskolákat lehetőleg mentesítsék a lefoglalás alól. A felszólásnak sok helyen sikere volt, sok helyen nem volt. Veszprémben sem volt. A káth. fiu-iskola közel 800 tankötelese öt iskolateremben szorong tizenegy terem helyett s így a tanítás csak váltakozó renddel, heti 15—16 órában történhet. A vezetőség a László-iskola helyett, ahol csak négy tanterem van, a hét tanteremes Anna-iskola felszabadítását kérelmezte, de sikertelenül.

Teljesen igaz van a kir. tanfelügyelő urnak, amikor azt állítja, hogy a nemzet jövője forog így veszedelemben. Az első háborus évben az összes iskolák lefoglalása miatt a tanulók csak heti hat órai oktatásban részesültek. Ezzel a mulasztással ma is küzdenek a tanítók, de hiába küzdenek, mert csodat nem művelhetnek. Negyedik, ötödik osztályban az alsóbb osztályok ismeret-anyagát kell pótolniuk s örülhetnek, ha a valódi osztályanyagának a legszükségesebbjét megtaníthatják. — A vármegyei tanítószága csak hálás lehet a kir. tanfelügyelő ur nyilatkozatáért. A tanítószág is érezte, tudta, hogy az eredménytelenség megdöbbentő. Röstelkedve hallgatta az iskolákra szórt vádat, megrémülve, hogy a tájékozatlanok s a rosszakaratuk miatt nem a leküzdhetetlen akadályokat, hanem a tanítókat okozzák. Szükséges volt tehát, hogy a vármegyei kir. tanfelügyelő ajkáról hangozzék a felemelt szó, amelynek igazsága, őszintesége meggyőző s messzire hangozó: az eredménytelenség nem írható a tanítószág számlájára.

Ez a bátor szavu védelem azonban buzdítás is legyen egyszerűsind. Buzdítás azoknak a köröknek, akik az iskolák felmentésében határozhatnak s buzdítás a tanítók részére is, hogy odaadással, nekifeszítelt energiával, még emberfeletti erővel is arra törekedjenek, hogy e háborus korszak iskolai nemzedéke minden akadály dacára is jó erkölcsi s szellemi készültséggel lépjen át az élet iskolájába. Őszintén kívánjuk, hogy a kir. tanfelügyelőség felterjesztésének sikere legyen. Kérünk minden hivatalos — katonai és nem katonai — hatóságot, hogy kir. tanfelügyelőinket hazafias s a nemzeti közművelődés javát erősítő munkájában támogassák.

H I R E K.

— **Királyi kihallgatás.** Szerdán, f. hó 13-án a király és a királyné Ő Felsegeik Bibornok Püspök Urunk Ő Eminenciáját Bécsben felőrai kihallgatáson fogadták.

— **A királyné főudvarmestere.** A király Őfelsége Zita királyné főudvarmesterének Esterházy Sándor gróftól nevezte ki. Esterházy Sándor gróf Esterházy Pál gróf titkos tanácsosnak a fia, 1868-ban született. Korábban tagja volt a diplomáciai testületnek és mint követségi titkár ez ideig rendeltetési állapotban volt. A 8. h. huszárezred tart. hadnagya, kamarás és örökös tagja a magyar főrendiháznak. Veszprém megyei Marcaltó-Mezőlák és Malomsok ura.

— **Adomány.** A veszprémi székesegyházi káptalan a karácsonyi ünnepek alkalmából az irgalmas nővérek helybeli intézetébe járó szegénysorsu leányok részére 2500 koronát, az elemi fiuiskolások részére 1500 koronát adományozott. Mind a két összegből ruhát vesznek a fázó gyermekeknek.

— **Az oltáregylet újjáalakulása,** mint azt jelentették előzőleg is, a múlt vasárnap történt. A tagok szép számmal jelentek meg a közgyűlésen. Engelhardt Ferenc titkár előkelő hangon tartott jelentésében beszámolt az egyesület háborus tevékenységéről. Felolvasta a pénztárosnő jelentését a vagyoni állapotról, majd egyéb egyesületi ügyek elintézése után megejtették a választást. Előnkő egyhangú választással újra Jankovics-Bésán Endréné lett. A választmány a megüresedett helyekkel kiegészítve ismét a régi maradt.

— **A főispán előadása.** Hunkár Dénes főispán folyó hó 20-án a járási jegyzők, a községi előjárók és a társadalom szívesen résztvevő elemei részére előadást fog tartani, hogy megértessék velük, mennyire lelkiismeretesen kell eljárni a legközelebbi rekvirálásnál. Ezekhez a kérdésekhez iparkodik megnyerni a társadalom közreműködését.

— **A vármegye és a koronázás.** A folyó hó 30-án végbemenő koronázási ünnepségeken minden vármegye képviselteti magát. Veszprém vármegye képviselőjében Hunkár Dénes főispán

és dr. Végely Kálmán alispán lesznek jelen az ünnepségen. A vármegye zászlaját Hunkár Béla főbírtokos viszi.

— **Halálóvás.** Özv. Hanauer Béláné szül. Woita Erzsébet Pápan 76 éves korában meghalt. A boldogult áldásos, szép életet élt. Nemes szive nagy szeretettel ölelte az elmagyottakat, bőkezű áldozatkészséggel segített rajtuk szegény-ségükben. Halála Pápa város társadalmának sok előkelőségét s nagyszámú rokonságot borított gyászba. Hanauer Árpád István dr., apát, a budai sz. Imre-kollégium igazgatója édesanyját gyászolja a megboldogultban. Nyugodjék békében!

— **Adomány.** Dr. Csizsárik János apát-kanonok ur ömeltősága a városi kórház részére 31 kg. szarvashust, 60 kg. lencsét, 60 kg. babot, 4 nyulát és 1 foglyot volt kegyes adományozni. A kórház igazgatósága ezuton is hálás köszönetét fejezi ki.

— **Vármegyei választások.** Koller Sándor ny. alispán, a vármegyei törvényhatóságnak viriliszj alapján lett tagja. E miatt Devecserben viselt megyebizottsági tagsági megbízatásáról lemondott. A szükségessé váló választási eljárás elnöke Beck János devecseri takarékpénztári igazgató lett. — Választás lesz még Márkón is Steierlein Antal tanító, megyebizottsági tag elhalálása folytán. Választási elnök dr. Köszeghy József dr. — Bakonyoszlópon az elhunyt Kemény Pál helyére választják meg új tagját a vármegyei közgyűlésnek. Itt elnök Hesz Mátyás plébános lesz. Mind a három helyen f. hó 30-án folyk lesz a választási aktus.

— **A vármegyei küldeménye a koronázási dombra.** Régi szokás, hogy a koronázási domb földjét az egész ország vármegyei adják össze, tehát az a kis domb egy kis Magyarország. Veszprém vármegye is teljesíti ezt a hagyományos szokást. Vármegyénk gazdag történelmi emlékekben. Ez az oka, hogy a koronázó dombhoz a vármegye küldeményét több helyről gyűjtötték össze. Imhol Veszprémből a várhergyőr, mert maga a város az Árpádok korában jelentékeny szerepet játszott, mellette kulturális központ is volt. A csatári dombról, melynek táján a Kupa-féle lázadás letörése történt meg. Enyingről enyingi Török Bálint várának színhelyéről. Berhidáról, ahol egykoron országgyűlést tartottak. Akaratyia pusztáról, a nagy Rákóczi-fa alól. Várpalotáról, ahol Mátyás királynak volt kedvenc nyaralója. Nagyvázsönyból, a Kinizsiek egykori várából. Zirczről a keresztény magyar kultúra egyik ősi fészekéből, amelynek közelségében Bakonybélben, valamikor Szent Gellért csanádi püspök, az első Árpád-házi királyi herceg nevelője is lakott. Szentgyárolról és Szentkirályszabadjáról, ahol a régi hadjáratokban résztvett, magukat kitüntetett királyi kiváltságos magyarok utóda laknak. Pétről, ahol a honfoglaló magyarok Usubu vezérelte alatt először léptek a vármegye területére.

— **A városi tisztviselők külön munkája.** Az állandó választmány ülésében Óvdr Ferenc dr. indítványt tett a tisztviselők háborus jutalmazására. A tisztviselők egy részének a közlelmelés ügyében hivatalos órákon kívül is végzett munkáját kívánja jutalmaztatni. Az állandó választmány az indítványhoz hozzájárult s óhajja, hogy az emített tisztviselők s alkalmazottak egyaránt részesüljenek tiszteletdíjban, akár közvetlenül, akár közvetve munkálkodtak közlelmelési teendőikben. Hiszen egyesek munkáját, akik a közlelmelést közvetlenül vezették, a többieknek kellett hivatalos időn kívül is végezniük. A pénzügyi bizottság heífont tárgyalja az indítványt.

— **Választás.** A városi képviselőtestület választott tagjainak felerészre, akik hat évvel ezelőtt jutottak mandátumhoz, új választás alá kerülnek. A választás mind a hat kerületben december 28-án történik. A vármegye törvényhatósága a választás vezetésével Óvdr Ferenc dr. országgy. képviselőt bízta meg.

— **Részleges tisztújítás.** A városnál dec. 21-én, a közgyűlés előtt részleges tisztújítás lesz. Ezen az alispán elnököl. Pénztártiszti, számtiszti s esetleg megüresedendő állásokat kell betölteni. A kijelölt bizottsági ülés ezen a napon délelőtt lesz a vármegyei házában.

— **A városi zenekolából.** A szerdai ünnepies megnyitást bensőségessé tette a növendékek hálaja. Előadás előtt Csapó Eugenia társnői nevében briliánszemmekkel díszített gyönyörű nyakéket nyújtott át Kecskeméthy Margit igazgatónőnek. — Ugyanezzel az alkalommal Gobby Alajos, az Orsz. Zenéde hírneves igazgatója Óvdr Ferenc dr.-hoz intézett táviratában üdvözölte az új intézetet s isten áldását kérte működésére.

— **Gyűlési tárgysorozat.** Veszprém város képviselőtestülete f. hó 21-én közgyűlést tart. A gyűlés tárgysorozatának nevezetesebb pontjai: 1. Az 1917. évi költségvetés előirányzata. 2. A tanács közérdekű városi ügyekben a polgármester számára felhatalmazást kér. 3. Javaslata a Todeco-ház megvételére. 4. A felsőkereskedelmi iskola elhelyezése. 5. A Bathhány-uradalommal kötött zöldségárúsi-tásra vonatkozó szerződés bemutatása. 6. Gyakorlótér átengedése a honvédség részére. 7. A tűzérési barakkok szerződésének meghosszabbítása. 8. Szabályrendelet-alkotás hangversenyek, előadások, mulatságok után fizetendő díjakról. 9. A kórházi tisztviselők rangosztályba sorozása. 10. A városi tisztviselők csafádi pótlékának kiterjesztése. 11. Javaslata a városi orvos főorvosát átállásra ügyében. 12. A pénzügyi bizottság javaslata a városi tisztviselők és alkalmazottak külön jutalmazásáról pótmunkáért. 13. A pénzügyi bizottság javaslata Bokrossy Jenő városi főmérnök tiszteletdíja a vilánytelep átvételénél teljesített rendkívüli munkájáért. 14. Vízvezetési főcsőhosszabbítások.

— **A katonakórház karácsonya.** A veszprémi cs. és kir. tartalékkórházban ápolás alatt álló betegek és sebesült katonák karácsonyi ajándékainak beszerzésére eddig a következő adományok érkeztek: Veszprémi Öltáregyesület 50 kor., Bezeredy Ivánné Berhida 10 K, özv. Kácsor Samuné 20 K, Farkas Gábor Nemesvámos 4 K, és özv. Friedrich Endrené 3 korona. A kórházparancsnokság ezúton köszöni a szíves adományokat és arra kéri még Veszprém város, valamint a környékbeli községek közönségét, hogy adományait — legyen az akár pénz, akár ajándék — tekintettel az idő rövidségére, amennyiben ez az utolsó hét karácsony előtt, a katonakórház irodájába (Polgári és kereskedelmi iskola) juttatni sziveskedjenek.

— **Költségvetés.** Az állandó választmány a napokban tárgyalta le a város jövő évi költségvetését. A kiadás 599.436 K-ban van előirányozva. A pótdát, dacára hogy a kiadás az előző évihez 120 ezer koronával nagyobbodott, 55% marad. — A villamos telep költségelőirányzatában 172.500 korona bevétellel szemben, ugyanannyi kiadást állapított meg. Minden kiadási tétel a mai emelkedettebb árak szerint van felszámítva, ennek dacára az áramdíj az eddigi 7½ fillér marad.

— **Helyettesítés.** A veszprémi rk. iskolaszék Szanyi István tanítónak gyógykezelését céljából újra két hónapi szabadságot engedélyezett. Együttel összevont osztályát, melyben az összes II. o. tanulók egyesültek, kétféle osztottra. Az egyik osztályban Szanyi Idát, a másikban Hajda Erzsébetet bízta meg a helyettesítéssel. Az iskolaszék ezzel az intézkedéssel jelentősen segített az oktatásügyön.

— **Hangverseny.** Az a klasszikus műsoru hangverseny, melynek tiszta védelme veszprémi katonai intézmények javára fog fordítani, folyó 17-én délelőtt 11 órakor lesz a vármegyeháza dísztermében.

— **A hadikölcsönért.** Takách Ádám, vármegyei arvaszéki elnök újabb körrendeletet intézett a községi előjárásokhoz. Figyelmezteti őket a lapunkban is leközölt hirdményre, mely arról tájékoztat, hogy az árvaalpok mily módon fordíthatók hadikölcsön-jegyzésre. Most felhívja az előjárásokat, hogy e hirdmény tájékoztató tartalmát dobszóval és nyílt helyen kifüggesztett hirdással adják a lakosság tudtára, a gyámokat és gondnokokat pedig személyesen is figyelmeztessek.

— **Kiskoruak meg a mozi.** Győr város már végrehajtja egyik szabályrendeletének azt a szakaszát, amely kimondja, hogy kiskoruak felügyelet nélkül a mozit nem látogathatják. Csak-hogy az a baj, hogy a szülők szívesen felügyelnek olyan daraboknál is, amelyek még felügyelet mellett sem valók kiskoruaknak.

— **Parafadugók gyűjtése.** Vértessy Gyula dr. kir. tanfelügyelő felhívja a vármegye tanítószágot, hogy tanítványaikkal parafadugót gyűjtsenek. Langer Károly nógárdberceli gyógyszerész kgként 3 K-t ad a dugókért. Az összeget az elesett tanítók özvegyei s árvái javára a balassagyarmati népbankhoz fizeti be.

— **Cukor.** A cukorközpont egyik helybeli kereskedőnek több métermáza cukrot szállított. Erről a várost is értesítette s meghagyta, hogy veszprémi logyasztók között osztassa szét. A város közrejelte adott s ennek alapján ki-ki fel kgz. kristálycukorhoz juthatott. Egy része kiosztatlan maradt. Ha a város a javára kiutalt cukrot karácsonyig meg nem kapná, abban az esetben az említett maradékot is szétosztja a jövő héten.

— **Ez is példa!** Keszthelyen egyes kereskedők a pótkávé kgját 4:30 koronáért árusították, holott maguk a gyárosok 1:70 kor.-ért kapták. A város ezt megtudta s husz métermáza pótkávé hozatott. A készletet egy helybeli kereskedő „pótkávéjegy” ellenében 2 K-ért árusítja. Így kellene egyéb felsőföldi árukat is leszállítani.

— **Gondnokság alá helyezett tanító.** Váradi Jenő takácsi ref. tanító a harctéren szerzett sebesülés következtében elmebeteg lett. Ennek következtében gondnokság alá helyezték és ideiglenes nyugdíjazását is elrendeltek.

— **Zsemlye.** Hát mégis csak lesz. Igaza volt a hírek, mely a valósulást jóval megelőzte. Az orsz. közlelmézési hivatal, valósintúleg már karácsonyra megengedi a zsemlyesütést.

— **A járásbeli menekültek cipője.** A veszprémi járásban elhelyezett erdélyi menekültek a szükséges ruhaneműket már megkapták. Lábbeljük beszerzésére a kormány a tomesvári cipőgyárat jelölte meg, amely 124 pár cipőt szállít. A katonai raktárból pedig 31 pár bakkancsot utaltak ki számukra. Így a cipőkérdés is megoldást nyert.

— **Házastárs tanítók lakbérilletménye.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter egy eseből kifolyólag olyképen döntött, hogy ha az iskola-fenntartó a házastárs tanító egyikének törvényes lakást ad, a másiknak csak akkor adhat ugyancsak törvényes lakást, ha megengedi, hogy azt a házastárs tanítók bérbeadás útján értékesíthessék. Ellenkező esetben a házastársak egyikének szabad lakás, a másiknak törvényes lakbér adandó ki. Visszamenőleg pedig mindaddig, míg ily feltétellel a lakás a másik házastárs rendelkezésére nem bocsátott, a teljes lakbér fizetendő ki.

— **Övönök vakációja.** Az övönök közül azok, akiknek ovodái a haboru alatt katonai célra lefoglalva nem voltak, vakációt nem élveztek. A vallás- és közoktatásügyi miniszter megengedte, hogy az ilyen övönöknek 2—6 hét szünetidő engedélyezhető.

— **Rekvirálás.** Az országos közlelmézési bizottság elnöksége Veszprém vármegyére 1500 wagon gabona beszolgáltatását vetette ki. Ezt a pótrekvirálástól várják. A rekvirálás a vármegye területén — Veszprémben is — december 20-án kezdődik.

— **A zsákkészlet bejelentése.** A hivatalos lap rendeletet közöl, amelyben elrendelik, hogy a zsákszövet és zsákkészletet minden második hé 10-ik napján kell bejelenteni. Az első bejelentési határidő 1916. december 31-től 1917. évi január 10-ig tart.

— **Az új rekvirálás.** Az új rekvirálás dec. 20-án kezdődik a vármegye egész területén közösenként és körjegyzőségenként egyszerre. Az eljárást január 15-ig be kell fejezni. A rekvirálást egy bizottság végzi, melynek tagjai a községi előjárások közül kerülnek ki. A készletek feltárása céljából minden bizottság mellé mint karhatalom 2 katonára lesz beosztva. A rekvirálás házról-házra járás útján történik és a legkisebb készletre is ki lesz terjesztve. A tulajdonosok a hivatalos eljárás előtt tartoznak készletüket felmérni suly szerint s azt a bizottság rendelkezésére bocsátani. Amennyiben a magán felmérés ellen kétség merül fel, egy a készletet a tulajdonos terhére a bizottság újra felméri.

— **Háborussegély.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter a haboru folytán helyietési minőségben működő tanítóknak és elkészetteknek háborussegélyt utal ki.

— **Az adóhivatal hirdetése.** Az ujonan keletkezett fizetési III. oszt. kereseti adójára vonatkozó kiszámítási javaslatokat kintintető lajstrom f. évi dec. hó 15-től kezdődő 8 napra a városi adóhivatalban közszemlére kitétvén, azokat mindenki megtekintheti s az öt vagy másokat illető adójavaslatakra részvevételeit megtekintheti. Ezen részvevételek a fenti határidő alatt írásban a kir. pénzügyigazgatóságnál, utóbb az adókievítő bizottságnál — melyek tárgyalásairól az adózók külön értesítés útján tudósítottak — terjeszthetik elő.

— **Felmentettek behívása.** Hírét halljuk, hogy a 24—32 éves felmentetteket legközelebb behívják. Ezeket a 43—50 éves alkalmas népfelkölökkel pótolják. A behívás idejét még nem állapították meg. Erre nézve döntő lesz, hogy az illető alkalmas-e katonai szolgálatra. Azért a fiatalabb felmentettek egy szemlébizottság előtt jelennek meg s ezután történik a bevonulás. Az idősebb felmentetteket később hívják be. A monarchia két államában a felmentettek száma 7—800 ezer ember.

— **Elveszett kanári.** A Szabadi-utca egyik emeleti lakásából a nyitott ablakon át kirepült egy kis kanári. A madárka szelid természetét számítva, betévedhetett valami idegen lakásba, vagy könnyű szerrel meg engedte magát fogni. A becsületes megtaláló, ki illő jutalomban fog részesülni, jelentkezze a Veszprémi Hírlap kiadóhivatalában.

— **A kézipodgyász és az élelmiszter.** A kézipodgyászok megvizsgálására kiadott rendelet végrehajtói azt is kifogásolták, ha valaki podgyászban közlelmézésre vitt élelmiszert a városba. Kürthy báró most tudatja, hogy a kézipodgyászban az ország határain belül szabad élelmiszert vinni. Hazai lakosság ellátására szánt élelmiszerek szállítását a hatóság akkor sem akadályoztatja, ha az podgyászban történik. Egyébként azt halljuk, hogy ezt a rendeletet, amelynek igen nehéz s körülményes dolog érvényt szerezni, nemsokára visszavonják. A csomagellenőrzést csak a postán s vonaton feladott szállítmányokra terjesztik ki.

— **Örlési arány.** Leközlöttük a vármegye hatóságától megállapított örlési arányt. Most a polgármester ezt fali hirdményben tudatja a közönséggel. Tájékoztul megismételjük, hogy az örlésre vitt buza és rozs után 67½ kgz. liszt és 22% kgz. korpa jár. Eiporlásra, kopatlásra semmi sem számítható fel. Ez felel meg a 75%-os kiörlésnek.

— **Rekvirálják a fürdőkályhák rézalkatrészeit.** A hivatalos lap kormányrendeletet közöl, amely szerint a honvédelmi miniszter a használatra felszerelt, valamint a fel nem szerelt szén vagy fa tüzelésű fürdőkályhákban tiszta fémfelületű, mázolt vagy zománcozott rézből készült viztartó hengereit hadicélokra rekvirálja. Az igénybevétel kiterjed a magánosok, gyártók és kereskedők birtokában levő, valamint azokra a fürdőkályhahengerekre is, amelyek más számára őrizetben tartatnak. A kályhahengereknek a birtokosai vagy őrzői, gyárosok, kereskedők, kötelesek a kályhahengereket január 15-ig a városi polgármesternél, illetve járásonként a főszojabiroi hivatalnál bűntetés terhe alatt bejelenteni.

— **Uj postabélyegek.** A postakincstár az új díjszabásnak megfelelő postabélyegeket hoz forgalomba. Ugyanakkor egyes régi bélyegfajtákat használaton kívül helyez. Postabélyegekből s értékjegyekből következő változás lesz: 1. Megszűnnek 1916. december 31-ével: a) 1, 12, 16, 35, 50, 60 filléres és az 5 koronás bélyegek; b) a 6 és 10 filléres zárt levelezőlapok, 5 filléres adóintó lev. lapok, az 5 filléres rendőri be- és kijelentő lapok, az 5 filléres Vöröskereszt tudakozó lapok, a 10, 16 és 35 filléres levelborítékok, a 62 filléres zárt távirati lapok; c) az 5 és 10 filléres levegyi füzetek (tömbök); d) az összes hadisegély bélyegek, lev. lapok, zárt lev. lapok. — 2. Forgalomba jönnek: a) 15, 70 és 80 filléres bélyegek; b) 10 és 15 filléres zárt lev. lapok, 8 filléres egyszerű és válaszos lev. lapok, 8 illetve 16 filléres rendőri be- és kijelentő lapok, 102 filléres zárt táviratlapok, 15 filléres levelborítékok; c) 10 és 15 filléres hadisegély bélyegek (eladási ára 12 és 17 fillér); d) 1 filléres „Sürgős” bélyeg. — Az eddigi forgalomban volt és itt fel nem sorolt bélyegek és értékkek továbbra is forgalomban maradnak. A folyó hó végével megszűnő bélyegeket többé bérmentesítésre felhasználni és becserelni se lehet.

— **A hivatalos gyász idején** a magyarság mély gyászának legszebb és egységes kifejezői a Hadszegélyző Hivatal *gyászajza* (kartonpapírból tüvel egy darab ár 20 fillér) és *gyászserem* (az elhunyt király képmásával, 1830—1916. fehrattal fekete alapon, feltűzhető, ára 1 K) viselőik egyuttal az elesett katonák özvegyei és árvái alapját is növelik. Kaphatók a Hadszegélyző Hivatalnál, Bpest, V. Akadémia-u. 17. és nagyobb kereskedőknél.

— **Alakítsunk szeszfőző szövetkezetet.** Köztudomásu, hogy a szőlőbirtokosoknak az a régi és értékes joga, hogy pálinkafőzésre alkalmas nyerstermékeiket (gyümölcs, borseprő és törköly), kisűstön adóátállányozás mellett kifőzhessék, megszűnt akkor, mikor a kisűstők rekviráltak. Kárpótálásul a m. kir. pénzügyminiszter rendeletileg módot adott arra, hogy mindazon a vidéken, ahol elegendő mennyiségű pálinkafőzésre alkalmas nyersanyag áll rendelkezésre, községi vagy szövetkezeti szeszfőző központot állítsanak fel, illetve létesítsenek akkor, ha az ilyenek engedélyezése iránt a körvények az illetékes pénzügyigazgatósághoz folyó évi december hó 31-ig benyújtottak. A szeszfőző szövetkezetek célja lehetővé tenni azt, hogy a szőlőbirtokosok a jövőben is főzhessenek pálinkát. A megalakítandó szövetkezet átvénné a szőlőörkölyt és egyéb gyü-

mölcsstermeket, azt közösen leparolja és feldolgozza és az így nyert szeszt és mellékterményeit közösen értékesíti. Tekintettel arra, hogy a szesz-főző szövetkezetek létesítése iránti kérvényeket f. évi december hó 31-ig be kell nyújtani, mert ha a szövetkezeti szeszfőző központok meg nem alakulnak a jelzett határidőig, ugy a törvényes rendelkezés szerint már meg nem alakulhatnak. A Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület fontos feladatának tartja, hogy a még rendelkezésre álló idő alatt mindent megtegyen, hogy a vármegyében ott, ahol létezősültségük van, megalakuljanak a szeszfőző szövetkezetek. Ennek érdekében a Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület elnöksége f. évi dec. hó 21-én d. e. 10 órakor az egyesület hivatalos helyiségében értekezletet tart, amely értekezletre az érdekelt előjáróságok utján a szőlőbirtokosok köréből megbízottak kiküldését kéri. A közési előjáróságok feladata tehát az értekezletre a község szőlősgazdáinak képviselőit elküldeni, hogy azokat az egyesület kioktathassa a szövetkezet megalakításának módjairól és részletesen megbeszélje velük a teendőket, hogy ezen kiküldöttek a karácsonyi ünnepek alatt községeikben a szeszfőző szövetkezeteket megalakíthassák. A Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület ezen értekezleten minden szőlősgazdát szívesen lát és kéri, hogy a szőlőbirtokosok mennél nagyobb számban jelenjenek meg.

— **Volt tisztek behívása.** A fegyveres erő szolgálati ágazatában nagyszámu olyan alkalmazás van, amelynek ügyköre lényegesen eiter a tulajdonképeni csapatszolgálatól. Eddig ezeket a szolgálatokat is csapattisztek végezték. A honvédelmi miniszter most ezen változtat. Hogy az eddig más alkalmazásban levő tiszteket harctéri szolgálatra vehessék igénybe, módot kíván nyújtani, hogy megfelelő katonai ismerettel bíró, de fegyveres szolgálatra alkalmatlan egyéneknek lehetővé tegyék a király és haza védelmében való részvételt. Ez okból azokat az 1873—1866. évben született népfőkelőket, akik mint havidijasok, vagy havidijasjelöltek annak idején szolgáltak, de a legutóbbi népfőkelői bemutató szemlén alkalmatlanoknak találtattak, katonai szolgálatra hívják be, hogy a harctéri szolgálatra alkalmas havidijasok helyében a harcraonon innen elhelyezett parancsnokságoknál, csapatoknál, intézeteknél, katonai igazgatási vagy helyi szolgálatot, — kivéve őrszolgálatot és csapatkiképzést — teljesítsenek. Behívás előtt az új volt tiszteket az alkalmasság szempontjából újból megvizsgálják.

— **Olcsóbb lesz a patika.** Január elsején a magyarországi gyógyszerárakban lényegesen csökkenni fog a gyógyszerek ára és az áresés a legtöbb gyógyszernél ötven (50) százaléknál is nagyobb lesz, vagyis a gyógyszertárakban receptre előállított orvosságok a mai árak a felért lesznek kaphatók. Ezt a változást az a megállapodás idézi elő, amelyet a magyar kormány nemrég kötött a német kormánnyal. A mult esztendő áprilisában hírtelen és óriási mértékben emelkedett azoknak a gyógyszereknek az ára, amelyek hozzánk Németországból érkeztek. Az áremelést a német kormány rendelte el, amely egyrészt így akarta javítani a márka árfolyamat, másrészt pedig a régi ár és az új ár közötti különbözetet a német hadvezetőség céljaira fordította. Az áremelés nem volt egyforma a Németországgal szövetséges államokban és a semleges országokban: mi mégis szerencsés helyzetben voltunk a semleges államokkal szemben, ahol az áremelés kétszer olyan nagy volt, mint nálunk. A gyógyszereszek örülnek az áresésnek, a magas árak ugyanis nagyon megcsappantották a forgalmat, az orvosok is vigyáztak arra, hogy olcsóbb patikaszereket írjanak a betegeknek. Ez még nem sujtotta volna a gyógyszerárakat annyira, mint az élelmiszerek beszerzésének a nehézsége. Sok élelmiszer egyuttal fontos gyógyszer is.

— **Az egyévi önkéntesi paszomány.** A hadügyminiszterium egy rendelete következtében azokon kívül, akik az egyévi önkéntesi paszomány viselésére eddig is jogosítva voltak, most már az egyévi önkéntesi paszományt a mozgósítás tartamára az alább következő védkötelesek is viselhetik, ha kéri és ha kimutatják, hogy az egyévi tényleges szolgálati kedvezményhez megkövetelt tudományos képesítést legkésőbb 1916. november 1-ig megszerezték: a) tartalékosok; b) póttartalékosok (kevésbé alkalmasak), azok is, akiket szolgálati uton ilyenekül osztályoztak, számfőlöttek, aztán azok, akik mint tanítók, családientartók, mint örökös földbirtok tulajdonosai, vagy akik a védör-

vény 32. §-a alapján a póttartalékba kerültek; c) az első felkelés népfőkelő szolgálatra kötelezettjei, kik a hadseregben, illetve a honvédségben való szolgálati kötelezettségüknek eleget tevén, népfelkelésre jutottak. Az egyévi önkéntesi paszomány viselésének elismeréséért az illetékes csapattestekhez kell fordulni.

— **Újabb rekvirálás.** A kormány felhatalmazta az orsz. közlemezési hivatalt, hogy az emberi élemezésre használható terményekből s őrleményekből akár termelőnél, akár nem termelőnél (magánháztartásokban is) a meglévő készleteket közszükséglettel célra rekvirálja. E felhatalmazás alapján újabb rekvirálás van folyamatban, melynek jan. 15-ig le kell folynia s jobb eredmény végett a katonaságot is igénybe veszik. Az orsz. közlemezési hivatal a rekvirálási felhatalmazást az alispánokra, illetve polgármesterekre ruházta át. Módot ad nekik a fejkvóta rendezésére s a visszartható gabona- és lisztmennyiség megállapítására. A pótrekvirálás alkalmával feltárt készletekért dec. 15-ike után is az előző maximális ár fizetendő. Ez újabb rekvirálással nem szedik el a magánháztartások készleteit. Illetékes helyről adják a hírt, hogy a közönség ebbeli aggodalma alaptalan. Csak a fölösleget veszik el. Akinek tehát annyi élelmiszere van, amennyi új termésig a szükségletét fedezi, az nem szenved rövidséget. Nem az a cél, hogy a lakosságot megfossák az élelmiszertől, hanem hogy azokat is ellássák, akiknek nincs élelmük. Fődolgo, hogy mindenki valóságos adatot írjon be, mert a félrevezetést szigoruan megtorojják.

— **A táppénz-pótlék.** Az Országos Munkásbiztosító Pénztár a nehéz megélhetési viszonyokra való tekintetből elhatározta, hogy a háboru tartalma alatt a munkaképtelen betegségben szenvedőknek kijáró táppénzt 20 százalékkal pótolja. Ezt a határozatot — mint annak idején közbőlük — törvényességi okból az Áll. Munkásbiztosító Hivatal jóváhagyhatónak nem találta ugyan, de nem zárkózott el olyan megoldás keresése elől, amely a cél elérését biztosítaná. Ez okból ugy az országos pénztárnál, mint az Áll. Munkásbiztosítási Hivatalban számításokat eszközöltek, fedezeti alapot kerestek és ezek alapján most közvetlen tárgyalások folynak a két munkásbiztosítási intézmény kiküldöttjei között, amely tárgyalások arra engednek következtetni, hogy a 20 százalékos táppénzpótlék valamelyes törvényes formában mégis csak nyújtható lesz.

— **Cipőhiány orvoslása.** A kereskedelemügyi miniszteriumban az utóbbi időben tárgyalások folytak a cipőhiány orvoslását illetőleg. Mint-hogy a belföldi nyers- és különösen talpbőröket csaknem teljes mértékben a hadsereg számára dolgozó gyáraknak foglalták le, a polgári cipőszükségletet a kormány külföldről, elsősorban Németországból való behozattal, akarja fedezni. E tárgyban a német kormánnyal már tárgyalások is indultak meg. A végleges megállapodás megkötése előtt azonban a kereskedelmi miniszteriumnak tájékozódni kell, hogy mekkora cipőkészletek vannak az országban. A napokban erre vonatkozólag kérdőíveket küldtek szét, amelyek fölcsőlítják a gyárakat, kereskedőket és iparosokat, hogy készleteiket, külön feltüntetve a férfi, női és gyermek lábbeliket, a kereskedelmi miniszter és iparkamáránál sürgősen jelentsék be!

A „Világ” koronáz!

A „Világ”! Ugy-e tetszik tudni, hogy ki ez a „Világ”? A szabadkőművesek, a szabadgondolkodók, a *Jásziak* lelkivilága, agitatorius hírlapja. Ez a „Világ” — a magyarság őrmere részt vesz a koronázásban. Igen! Hajdanta Ugocsa nem koronázott. A „Világ” ezt nem teszi. Ő koronáz, hanem az alább olvasható „hitlevél” kiadásával...

A *Világ* egyik legutóbbi számában a közleledő király koronázásról elmélkedik. Hogy a magyar nemzetnek ebből a szent, fenséges, történelmi aktusából, kilencszáz esztendő megszentelte patinás, gyönyörű tradíciójából hogyan lesz szabadkőműves kézben malter, arról beszél ez a kis idézet:

„Legyen a koronázás nagy és felemelő ünnep, a lelkeknek a sokszoros gyász e napjaiban, de legyen egyszerű ünnep. Duszgazdag papjaink, ezerholdas főrendjeink, milliomos főméltségaink

adják azt, amit hideg és üres pompára akartak fordítani, az özvegyeknek, árváknak, akik a király mellett férjet és apát is gyászolnak. Ne hivalkodjanak a csatádi klenódiumaikkal, kőöntőfülökkel, gyémántos forgókkal, aransujtások dolmányaiakkal. Zavarán a gyászunkat, kirina szegénységünköt, ha kűrtök harsognának zászlós, lobogós bandériumok előtt. Nem akarunk a megpróbáltatások e fájó napjaiban káprázató hintókat látni, pompás telivereket, amint rogyadoznak az aranyos csőtárok, drágaköves zablak alatt.

A küldöttségek, főméltségök ne akarják elhomályosítani ragyogásukkal a nemzet ősi koronázó kincseinek fényét. Legyen a koronázás egyszerű ünnep, mert a nép, mely hódoló szeretettel áll majd szegélyt az új király utján, nehéz gondokkal küzd, a mindennap nyomorúságai nyomják és nemcsak a koronázásnál kell állania, de a kenyeres-, tejes-, krumplisboltok előtt is. Ez az egyszerű koronázás legyen népies ünnep, ígérlet arra, hogy az új király is hitvallója lesz a népjogoknak...”

Igy mondja. Pedig így is mondhatná: Legyen a koronázás nagy és felemelő ünnep, a lelkeknek a sokszoros gyász e napjaiban, de legyen egyszerű ünnep. Duszgazdag bankáraink, ezerholdas új földesuraink, milliomos hadseregszállítóink adják azt, amit protzolásra, tizezreket erő prémekre szoktak fordítani: az özvegyeknek, árváknak, akik a király mellett férjet és apát is gyászolnak!

Ne hivalkodjanak a szegény, éhező nép verejtékéből, nyomorúságából maguk és asszonyaik számára szerzett vastag aranyláncaikkal, kékióka-prémes bundáikkal. Zavarán a gyászunkat, kirina szegénységünköt, ha a koronázás napján az orfeumok szeparéiban a papirosbakancsszállítók pezsgős üvegeket durrogatnának rövidszoknyás, kifestett arcu pillangók tisztelőit. Nem akarunk a megpróbáltatások e fájó napjaiban a hadsereg szolgálatá alól szerencsés összekötések révén kivont puhaüléses automobilonkat látni s bennük a háboru harmadik évének hadikosztján métermázsásra fel-táplált urakat és hölgyeket, kincseket erő drágaköves gyűrüikkel, igazgyöngytől csillogó butonokkal, kétezer koronás kalapokkal. A térdigérő szoknyák alól kihívó módon kikiabáló háromszáz koronás csizmacipők ne frivolkodjanak az utcákon, frontot állva a nemzet ősi koronáját horzózó királynak.

Legyen a koronázás egyszerű ünnep, mert a magyar népnek az a része, mely nem ontja véreit a harctereken a haza és király védelmében, de itthon éhezik, sir és nélkülöz, a legfelemelőbb látványosság szemleletéből sem tud fellelkesülni ma, mikor minden pillanatban győtri a gond, hogy ebben a cudar konjunkturás világban, ebben az árdrágító, úzerkedő, árutelrejtő világban hogyan fog éhezni, piszkos fázni, gyermekeinek kenyeret, szappant, cipőt, ruhát venni.

Ez az egyszerű koronázás legyen népies ünnep, ne ígérjen egyenlőre semmit, sem szavazati jogot, sem egyebet, de tegye boldoggá a szegény, szenvedő magyar népet, nem azzal, hogy néhány aranypénzt dobnak eléje, hanem azzal, hogy akkorra fellögnak minden hadseregcsalót, bezárnak minden, Galiciából idemenekült s itt gseftelő svindlert, frontra viszik az összes nélkülözhetetleneket, kivesznek a bankok kezéből lisztet, zsirt, cukrot, bőrt, petroleumot, sertéshizlialást és betiltanak minden könnyelmű népbolonditást.

Igy is írhatna a *Világ*. Igen, de hát akkor a nép, a szegény nélkülvő, tudatlan nép nem arra a néhány lópapra és mánásra nézne irigykedve, gyűlölködve, akikkel elvégre ezeréven át buba, örömben együtt élt, küzdött és szenvedett: hanem másutt keresné nyomorúsága okozóit és vámszedőit.

De ez nem a szabadkőművesek malmára hajtáná a vizet.

A háboru krónikája.

December 10. A románok teljes visszavonulásban vannak. December 1-je óta a hadsereget szákmánya több mint 70.000 fogoly, 184 ágyú, 120 géppuska és megszámlálhatatlan hadianyag. — A Trotusul-völgyben, továbbá Kirlibaba és a Bisztric-völgy között az orosz tegnap újra nagy erővel támadta meg állásainkat. A támadások eredménytelenek voltak. — Az olasz harctéren a helyzet változatlan. — A Somme-területen heves ágyúharc folyt.

December 11. Szilisztria és Csernovoda között bolgárok ájtottak a Duna balpartjára. Bukaresttől és Ploestitől keletre üldözésünk tért nyert. — Az tábornok csapatai heves orosz támadásokat visszavertek. Kövess vezérezredes hadserege ellen az ellenség több elkeseredett támadást intézett. A derék védők mindannyiszor visszaverték a támadást. — Az olasz harctéren a helyzet változatlan. — A Somme-területen a tűzérési fokozódott. A Champagneban Riponttól délre a németek a franciákat egy általuk kiürített és azután a franciáktól megszállott árokba ismét kiverték.

December 12. A szövetséges haderők tovább nyomulnak előre. Osztrák és magyar és német csapatok Receannál kivívták az átkelést a Jalomitán. — Az oroszok véres veszteségük ellenére, amelyet legalább 30.000 emberre tehetünk, újra és újra eredménytelenül rohanják meg állásainkat. Az tábornok hadserege újra számos előretörést vert vissza. — A Maas keleti partján a németek nehéz ágyúikkal tüzeltek az ellenség árkaik és útjei ellen.

December 12. Oláhországban a szövetséges haderők az Urziceni-Mizil vonalig nyomultak előre. Naponta több ezer foglyot szállítottunk be. — Az oroszok támadó tevékenysége tegnap sem csökkent. Az ellenséget mindenütt visszavertük. A Valeputna nyeregmagaslaton és ettől északnyugatra az ellenség ma a reggeli órákban rendkívül hevesen támadott. A hajnali 1 órakor minden tűzérési előkészítés nélkül kezdett tömegtámadást 3 órakor és 4 órakor további rohamok követtek, amelyeket erős ágyútűz vezetett be. A orosz támadások mindannyiszor összeomlottak. — A Maas keleti partján és a Mosel közelében erős ágyú- és aknavető-tűz volt gyalogsági tevékenység nélkül.

December 14. A Jalomita mentén megtörték a románok ellenállását. A hátráló ellenséget üldözzük. Osztrák és magyar és német csapatok Buzeuhoz közelednek. A románok újra 4000 embert hagytak fogolyként a kezünkön. — Oknától nyugatra és északnyugatra tovább folynak az orosz támadások. Kövess vezérezredes hadseregénél viszonylagos nyugalom volt. — A Maas és a Somme területen tűzérési tevékenységen kívül egyik hadseregénél sem volt nagyobb harci tevékenység. — Az utóbbi napokban szenvedett vereségek után a Cserna, a Struma-mentén és a tengermentén csend uralkodott.

December 15. Az egész arcvonalon a nagyon rossz utviszonyok ellenére kedvezően haladunk előre. Nagy-Oláhország a bukarest—csernovoda vasutól délre az ellenségtől meg van tisztítva. — Az orosz támadásokat tegnap is mindenütt, úgy az Uz-völgytől délre, mint a Trotusul-völgytől és Tölgyestől nyugatra visszavertük. — A Somme-arcvonal egyes szakaszain átmenetileg erős tűzharc. — Az olasz harctéren a helyzet változatlan.

IRODALOM.

* **Koronázási király-himnusz.** Ifj. **Budner** Antal, az esztergomi bazilika karnagya és dr. **Pécsi** Gusztáv tanár, a „Kárpáti őrszem” szerzői a királyi koronázás alkalmából himnuszt írtak, mely nemcsak a jelen történelmi alkalomból, hanem máskor is énekelhető (templomban is.) Különböző kiadásban kapható **Buchner** Antal karnagnál (Esztergom) a zongora-partitúra ára 40 f., az orgona-partitúráé 50 f., férfi vagy vegyeskarra 50 fillér, egyes szövegek ára 4 fillér.

* **A „Vasárnapi Ujság”** minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre 5 korona, — a „Világ-krónikával” együtt 6 korona. — Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadói hivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.) Ugyanígy megrendelhető a „Képes Néplap”, a legricsebb újság a magyar nép számára féltévre 2 korona 40 fillér.

* **Az „Élet”** szépirodalmi és művészeti hetilap, (Szerkeszti. Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészítik ki. A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári-ut 15. — Előfizetési ár féltévre 10 kor. Mutatványszámot kézséggel küld a kiadóhivatal.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEL.

Egy régi hű olvasó. Nem vonjuk kétségbe megfigyeléseit. Tervei között is van megszívlelni való. És mégsem bocsájtsuk a napvilágra sorait, mert hiányzik levele végén az aláírás. Névvél ellátott hozzászólásokat szívesen veszünk s közlünk, — névtelen írás sorsa mindig a papirkosár.

600 holdas mezőszentgyörgyi gazdaságomban egy béres- gazdát

ujévi belépéssel rendes
konvencióval alkalmazok.

Cim: **Rosenthal Jakab,**
Mezőszentgyörgy
(Veszprémmegye).

Anyakönyvi kivonat.

Születés.

Strenner József cipésziparos és Drum Katalin fia István János r. kath. — Glück János városi erdőőr és Angermann Anna leánya Erzsébet r. kath. — Kandler Károly nyomdavezető és Pataky Margit fia László r. kath. — Markó Ferenc téglásmester és Magvassy Anna leánya Terézia r. kath.

Halálozás.

Kaczvinsky Géza zászlós, gazdasági akadémiai hallgató r. kath. 31 éves, 1915. nov. 21-én hősi halált halt. — Orbán Zsófia házicseléd r. kath. 27 éves — Horák Katalin ref. 14 hónapos. — Németh Sándorné Papp Julianna földmives neje ref. 28 éves. — Borsó Mihályné Jéger Zsófia napszámosnő ref. 61 éves. — Glück Erzsébet r. kath. 1 napos. — Brenner Imre napszámos r. kath. 75 éves. — Csikesz Józsefné Édi Terézia napszámosnő r. kath. 39 éves. — István Gáborné Framperger Katalin ácssegéd neje r. kath. 61 éves. — Néhai Józsefné Korpádi Zsófia napszámosnő ref. 72 éves. — Töközi Anna r. kath. 15 hónapos.

Házasság.

Kovács Pál m. kir. posta- és táviratíró ref. és Pap Arabella Mária r. kath. — Kujber István (özy.) mezőgazdasági cseléd r. kath. és Farkas Margit házicseléd r. kath.

Eladó egy kerti ház, melyen van 1 szoba, konyha, kamra és hozzá egy nagy kert

(72×80 méter területű).

A kertben van ivó-
és öntözőkut.

Cim megtudható a kiadóhivatalban.

Veszek

wagontételekben
kiegétett (kifőzött)

törkölyt

• Fizetve ottan •
Kérek árajánlatot.

SCHÖN ANDOR

Budapest, V., Honvéd-utca 8.

A Kossuth Lajos-utcai
Rothauser Ignáéné-fele ház

(urilak) az örökösök ré-
széről kedvező fizetési
feltételekkel

 eladó.

Bővebb felvilágosítást
kézséggel ad

Friszt László Tapoleza.

Nagyságos Asszony!

Tisztelettel értesítem, hogy
folyó évi november 1-től

Női divattermem

Kossuth Lajos-utca 12.

szám alá helyezem át.
Raktáron tartok még két
kosztüm-szöveteket és
gyapju vaterlin-gombo-
kat egyéb hozzávaló kel-
lékekkel. — Hölgyek által
hozott szövetek fazon-díjai
alulirt árban számíthatnak.

Kizárólag nálam készülnék
:: a legelegánsabb ::
kosztüмок, felöltők
és téli kabátok ::

a legutolsó divat-stilben s
finom izléssel kiállítva.

Berlini divatlapok minden hó 1-én meg-
jelennek. — Kosztüm fazon-díjak fazon-
minőség szerint 50—60 K. — Minden-
nemű plus és bársony-ruhák elegáns
kivitelben állítatnak ki. — Szíves meg-
rendeléseket várva teljes tisztelettel:

PAÁL LAJOS

női szabó,
volt budapesti elsőrendű szabász.

